

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази један пут у месецу. Предплата је на целу годину 1 е. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 8.

У Сомбору, 15. августа 1894.

Год. XXVI.

СЕДНИЦА ВИСОКОСЛ. ШКОЛСКОГА САВЕТА држана 9. и 10. Августа у Карловцима.

Школски Савет држао је 9. и 10. Августа пре и после подне своју редовну седницу, у којој је председавао Његова Светост Патријарх Србски Георгије Бранковић; присутни су били: Др. Ника Максимовић подпредседник; Др. Михаило Полит; Јован Борота окружни протопресвитер Бечејски; Стеван Лазић директор велике гимназије карловачке; Никола Ћ. Вукићевић заменик гл. шк. известноца; Др. Лазар Секулић народни тајник; као перовођа Школ. Савета учествовао је у седници Др. Јанковић народни подтајник.

У седници овој расправљано је преко 100 различитих предмета међу којима су ови најзнатнији:

Преузвишени г. Лоранд Етвеш кр. уг. министар богочасти и јавне наставе објављује Његовој Светости Патријарху своје узвишење за министра богочасти и наставе, које објављење Његова Светост Патријарх као председник саопштава Школскоме Савету. Услед тога закључио је Школски Савет, да овом приликом преузвишеног г. Лоранда Етвеша новог министра богочасти и јавне наставе нарочитим поднеском од своје стране поздраве.

Прочитано је више министарских окружница, које се тичу дозволе и препоруке као и забране школских књига и учила. -- Између осталих препоручује се нова мапа Аустроугарске монархије, коју је по наредби кр. уг. министарства за б. и наставу цртао Манојло Когutowић издање мађарског географског завода Хелцела и друга у Будапешти. Уједно пак забрањују се све досада на разни језици изишавше мапе Аустро-Угарске монархије, пошто или садрже у себи појмове који се не слажу са државоправним становиштем Угарске или је у њима номенклатура погрешна и нејасна.

Према томе, што су многи србски учитељи морали ових ферија ићи на течајеве за учење мађарског језика у Филеђхаз,

Вашархелъ и Сепши Ст. Ћерѣ, на предлог Дра М. Полита позван је заменик гл. школ. референта, да набави наредбе кр. школских надзорника, којим су они преко м. школских управа учитеље србских вероисповедних школа на те течајеве упутили, — и да те наредбе овамо за идућу седницу поднесе ради даљег сходног поступка.

Прочитан је извештај изасланика Школ. Савета на испите о учитељској способности у учитељској школи Сомборској, из којег се види да је испит тај полагало 15 мушких и 39 женских. Од мушких оспособљено је 13, а од женских свих 39. На основу тога извештаја и са обзиром на један министарски одпис упућена је управа те учитељске школе, да споразумно са професорским збором сачини правилник за држање испита учитељског оспособљења, у коме ће се означити, како поступак, тако и мера знања, која се на том испиту захтевати може.

Прочитан је извештај заменика главног школског референта о одржаном првом испиту зрелости на учитељској школи у Г. Карловцу као и извештај о тој школи и њеној вештбаоници. По гласу тога извештаја ове године полагале су испит зрелости шест женских и 4 мушка кандидата. — Женске су све за учитељице оспособљене а од мушких оспособљен је само један за учитеља, један кандидат има после двомесечне спреме поново полагати испит из педагогијских наука, а двојица имају понављати испит зрелости после једногодишње спреме.

Затим су прочитани извештаји управа србских учитељских и виших девојачких школа за 1893/4. школску годину.

Из тих се извештаја види, да је у Сомборској учитељској школи било у почетку 1893/4. школске године; у I. разреду 25 мушких 47 женских; свега 72 ученика; у II. разреду те школе било је 23 мушка и 37 женских; свега 60 ученика; у III. разреду 14 мушких 40 женских; свега 54 ученика. Према томе у целом заводу било је уписаних 62 мушких; 124 женских; укупно: 186 ученика. На свршетку школске године било је у I. разреду 24 мушких 45 женских; свега 69; у II. разреду 21 мушки 35 женских; свега 36; у III. разреду 13 мушких, 39 женских; свега 52. Према томе је било у целом заводу на свршетку ове школске године: 58 мушких 119 женских редовних ученика; овима кад се придоду два приватна ученика III. разреда изилази укупан број приправника у србској учитељској школи Сомборској на свршетку 1893/4. школске године 179.

У Горњокарловај учитељској школи у сва 4 разреда било је 30 женских и 26 мушких; свега 56 приправника. Међу овима су 10 приправница у првом новоотвореном чисто женском приправничком разреду.

У вишој девојачкој школи Новосадској било је: 112 редовних и 30 приватних; свега 142 ученице. У вишој девојачкој школи у Панчеву било је 83; а у вишој девојачкој школи у Сомбору 76 редовних ученица.

Најважнији предмет у овој седници Школскога Савета била је припрема за отварање успостављене србске учитељске школе у Пакрацу.

Пре свега прочитан је допис високопреосвештеног г. Мярона Николића епископа пакрачког, из којег се Школски Савет уверио, да је епархијско школско здање у Пакрацу за учитељску школу спремно, и да ће потребан намештај школски до почетка 1894/5. школске године готов бити.

Затим је Школски Савет утврдио прорачун за први разред учитељске школе у Пакрацу за 1894/5. школску годину у своти од 2780 фор. После тога је одобрен штатут за мушку учитељску школу у Пакрацу и наставни план за први разред те школе поднесени од заменика гл. школ. референта, и наређено је, да се уписивање у исту школу започне 1. Септембра, што ће се у званичном листу митрополије србске и у другим србским листовима објавити, а 8. Септембра на Малу Госпојину има се речена школа свечано и у присуству заменика гл. школског референта отворити.

По томе се приступило ка избору два професора за Пакрачку учитељску школу. Између шест компетената за катихетско професорско место изабран је једногласно Никола Манојловић свештеник из пакрачке дијецезе и за сада администратор парохије Мељанске; за световног професора и управитеља изабран је Јован Ђурић учитељ математике и природних наука у вишој народној школи у Новој Градишци.

По прочитању образложеног извештаја изасланика Школ. Савета најпреч. г. Јована Бороте протопресвитера у ствари подизања семеништа приправничког у Пакрацу, решено је, да се цело издржавање учитељске школе у Пакрацу — осим стана и намештаја, — из клирикалнога фонда подмирује; да се 15 стипендија одређених школском уредбом од 1872. за питомце Пакрачке препарандије имају и опет на подпомагање сиромашних ученика те школе обра-

фати, а епарх. школ. Одбору горњокарловачком дозвољено је, да оних 1500 фор. које би имао епархијски препарандијални фонд на ту школу годишње давати, — може на препитање и стан сиромашних ученика те школе под својим надзором, а уз накнадно полагање рачуна употребљавати.

На упражњено место помоћног учитеља за мађарски и немачки језик у вишој девојачкој школи Новосадској стављени су у тројну кандидацију госпођица: Јелена Лујановићева из В. Кикинде; Дим. Михајловић из Ст. Футога и Ал. Писаревић из Ирига.

На упражњено место помоћног учитеља математике и природних наука у вишој девојачкој школи у Панчеву предложени су: Јован Кнежевић абсолвирани студент Бечког педагогијума, Милан Мандровић кандидат професуре и Димитрије Клицин учитељ у Червићу.

Обе кандидације доставиће се у смислу §. 9. уредбе за више девојачке школе, на избор дотичним црквеним општинама.

Како је Школски Савет дознао, да је м. Школ. Одбор у Сомбору отворио стечај на упражњено учитељско место у вишој девојачкој школи Сомборској, а у смислу §. 9. уредбе за све србске више дев. школе без разлике, расписивање стечаја и кандидација на упражњена учитељска места у србским вишим девојачким школама спада у право Школскога Савета, то је позвана црквена општина Сомборска, да неотложно има све молбенице које су јој за гореозначено место приспеле, Школском Савету на тројну кандидацију поднети.

В. кр. Хрв. Слав. Далм. земаљска влада одјел за богоштовље и наставу доставља на повољно знање, да је усљед предлога Школскога Савета дозволила, да се у автономним србским школама у Хрватској и Славонији употребљавати могу за читање ћирилицом књиге: *Буквар* (ћирилицом). Издање А. Пајевића; Црквено Славенски Буквар ново поправљено издање истога и Читанке за II. III. и IV. разред, најновија издања истога: дочим ће се за вештање у латиници, као и за учење граматике, земљописа и историје у истим школама употребљавати Читанка II. III. и IV. Издање кр. земаљске владе у Загребу.

Иста висока влада одобрава, да се књига „Мала Катавасија од Тихомира Остојића“ може употребљавати за учење нотног појања црквеног како у вероисповедним, тако и у комуналним школама.

В. кр. угарско министарство за богочаст и наставу окруж-

www.unibg.com

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нином управљеном на све црквено вероисповедне власти, понављајући наредбу своју од 2. Марта о. г. Бр. 10.000. којом се установљава најмања учитељска плата од 300 фор. забрањује да се од 1. Септембра 1894. свештеничка лица за учитеље постављају; и наређује, да у ванредним случајевима, где је то нужно, дотична епархијска школска власт може наособну дозволу од истога министарства искати, ради привременог постављања свештеничких лица на учитељска места.

Високославни Саборски Одбор на поднесак Школскога Савета од 30. Марта о. г. извештава, да није могао молби Школ. Савета задоста учинити, и за подпомагање 55 сиромашних школа србских 12.000 фор. годишње из народних фондова дозначити, него је Високим Срб. народном црквеном Сабору топло препоручио ту ствар.

Издати су декрети на учитељска места Душану Ђурићу учитељу у Земуну; Ивану Крајиловићу учитељу у Белом Брду.

Осим тога решени су неки призиви и молбе обштих, школских одбора и поједних особа.

В.

СРПСКА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У КАРЛОВЦУ.

Од како је пре 19 година ова школа отворена, ни једна шк. година није по живот њен тако знаменита била, као ова шк. год. 1893/4. јер:

1. Ове шк. године отворен је и IV. разред, а свршени питомци овога завода не полагаху као до сада „испит за учитељско оспособљење,“ него *испит зрелости*, као што је то заведено и на овоземаљским кр. учитељским школама.

2. Школа је ова закључком вл. СНЦ. Школског Савета од 4/16. Септембра, бр. 174—135. ех 1893. претворена у женску учитељску школу, те је тако већ ове шк. године први разред био чисто женски.

3. Просторије, у којима је до сада ова школа смештена била, крајем ове шк. године јесу напуштене, те ће се почетком нове шк. године 1894/5. сместити у истој школској згради у нове простране и посве преуређене просторије.

4. Наставничко особље умножено је са још једном учитељском силом.

То су новости, које нам је донела ова прошла школска година. Три старија разреда т. ј. II. III. и IV. отворени су 1.

Септ. по н. кал. а први разред није се могао одмах отворити, јер није било коначно решено питање, да ли да се ова учитељска школа претвори у чисто мушки или чисто женски завод? Всл. СЦ. Школски Савет имајући пред очима велику потребу на Србима учитељима у овим крајевима био је закључио, да се ова школа претвори у чисто мушки завод, али на молбу овдашње српске црквене општине, као и услед представака, које всл. Школском Савету поднесоше Епархијски школски одбор и наставнички збор ове учитељске школе, закључио је Школски Савет, као што је напред већ споменуто, да се ова школа преустроји у чисто женски завод, те је још у току ове шк. године први женски разред отворен. Отварање овог првог чисто женског разреда обављено је свечаним начином. Пошто је управа претходно обавила попис приправница, (10 православних Српкиња), дошао је овамо изасланик всл. СЦ. Школског Савета, високоблагородни г. *Никола Ђ Вукићевић*, пр. главни школски референт, те је дне 22. Септембра (4. Окт.) у присуству наставничког збора и овдашњих најодличнијих чланова српске црквене општине уз красан и свечан говор прогласио у име всл. СЦ. Школског Савета први чисто женски разред за отворен. Тиме је преустројство досадашњег обосполног завода у чисто женски завод добило свечану службену потврду. — Том приликом увео је вбл. г. референт и новог наставника г. *Божидара Борбошкога* такођер свечаним начином у нову службу његову.

Питомаца било је свега у сва 4 разреда 56, и то 30 приправница и 26 приправника. Од приправница биле су 3 римокатоличке и једна израелитске вероисповеди. По разредима пак било их овако: I. раз. 10 женских; II. раз. 5 женских; 13 мушких; III. раз. 9 женских; 10 мушких; IV. раз. 6 женских; 3 мушка.

По успеху свршило их: у I. раз. 3 с одликом, 5 с првим редом и 2 с поправком; у II. раз. 5 с одликом, 12 с првим редом и 1 с поправком; у III. раз. 6 с одликом, 12 с првим редом и 1 неиспитан.

Четврти разред имао је 8/20. 9/21. и 10/22. јуна писмени испит из Педагогије, Српског језика и рачуна. Задаће су биле ове:

1. *Из педагогије*: „Има ли дидактичких разлога, да се веронаука уврсти у предмете основне школе? Ако их има, шта је онда са дидактичког гледишта боље, да ли да веронауку предаје деци учитељ, који предаје и све остале предмете, или да веронауку предаје месни свештеник?“

2. Из српскога језика: „Важност народних умотворина по књижевност нашу.“

3. I. Из рачуна: а) „Возар се погоди, да однесе 28 центи 125 км. за 46 фор. Кад је прешао 40 км. дође му глас, да иде другим путем, да још 10 центи натовари и да иде 60 км. даље, него што је била реч у први мах, колико ће сада добити возарине?“

б) „Неки златар хоће од смесе од 840 хиљадитих делова злата да направи 25 прстенова од 6 грамова и 15 од 9 грамова. Колико ће узети сува злата, а колико бакра за ту смесу?“

II Из геометрије: „Пречник неког бунара, који има облик ваљка, износи 1.25 м. зид је дебео 15 цм. а бунар дубок 9 м. Шта ће се платити за зидање, када се плаћа за сваки кубни метар зида 3 фор. 50 нов?“

Дне 13/25. и 14/26. јуна обављен је усмени испит зрелости. Испиту је председавао високоблагородни г. Никола Ђ. Вукићевић, пр. главни шк. референат, као повереник всл. СНЦ. Школског Савета, а од стране духовне власти присуствовао је пречасни г. Адам Муждека, професор и катихета на кр. великој реалној гимназији у Раковцу.

Испиту се подвргло 6 приправница, 3 приправника и један намесни учитељ. Свих 6 приправница положише испит зрелости, и то овако: 1. Даринка Васиљевићева из Сарајева проглашена је зрелом с одликом; а за зреле проглашене су даље: 2. Ола Катичева из Карловца, 3. Драгиња Комадинова из Перјасице, 4. Јулка Милићева из Чемернице, 5. Сидонија Шолајина из Загреба, и 6. Марија Домичекова из Беча (рим. кат.) — Од 4 мушка кандидата проглашен је за зрелог само Божидар Стрика из Плашкога, један је пао на два месеца, а остала двојица пала су на годину дана.

Лицем на Видов-дан у 8 сати пре подне прогласио је г. председник испитног поверенства у име всл. СНЦ. Школског Савета зреле питомце способнима за привремено вршење учитељске дужности у народним основним школама, којом приликом држао им је веома поучан говор светујући их богатим искуством својим.

Како ова учитељска школа, сви наставници са свима питомцима, сваке године на Видов-дан излазе на овдашње српско православно гробље, да се пре растанка свога опросте и с милим покојницима својим, то је овом приликом учествовао код ове лепе хришћанске свечаности и високоблагородни г. Никола Ђ. Вукићевић. На гробљу је било много сакупљене публике, нарочито госпођа.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Парастос је одслужио професор г. *прото Манојло Грбић*, а после парастоса преливено је преко 20 гробова, и то српских књижевника, добротвора, те учитеља и питомаца ове школе, који на овом гробљу почивају у миру Божјем.

Сутра дан до подне обављено је „Благодареније,“ те се тако ова шк. година завршила.

Нова шк. година почиње 1. Септембра по нов. кал. У завод примаће се само девојке, које су навршиле 14. годину живота, а свршиле вишу девојачку школу или ниже разреде којег средњег завода.

— р. —

СПОМЕНИК НА ГРОБУ МИТЕ ПЕТРОВИЋА

професора србске учитељске школе Сомборске.

У суботу 25. Јунија после парастоса који је у Успенском храму на гробљу Сомборском у присуству породице покојникове као и професора, ученика и ученица србске учитељске школе као и многих поштоватеља покојникових за покој душе Мите Петровића негдашњег професора и славног књижевника србског држан, освећен је споменик који пријатељи и поштоватељи на гробу покојниковом подигоше. После освећења споменика и молитве за покој душе његове говорио је професор учитељске школе г. Димитрије Калић у спомен и славу незаборављеног покојника врло лепо и песничког полета пуно слово, у ком је изложио неумрле заслуге покојника на пољу природних наука.

На високом од белог мрамора надгробном споменику ужљебљен је овај надпис:

МИТА ПЕТРОВИЋ

рођен 24. октобра 1848. у Панчеву. Преминуо 17. децембра 1891. у Будимпешти. Редовни професор математике и природних наука у српској учитељској школи сомборској. Књижевник српски, дописни члан српске краљ. академије наука и уметности, члан српског ученог друштва у Београду, прави члан хрватског педагогијског збора у Загребу, редован члан српског пољопривредног друштва у Београду, члан књижевног одељења „Матице српске,“ члан народописног музеја у Лајпцигу, редован члан краљевског мађарског природословног научног

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.друштва у Будимпешти, посланик на српском црквено-народном сабору, члан муниципалног већа сл. кр. града Сомбора, и подпредседник православне црквене општине сомборске.

Овај споменик подижу му пријатељи и поштоваоци његови.

Красни споменик овај, као и споменик на гробу професора Исидора Стојковића служе нам за видљиве знаке, да се у народу нашем почињу ценити и уважавати заслуге оних људи, који су свој живот као учитељи и књижевници роду свом посветили.

В.

Школа наша изгубила је једног од највреднијих и најспособнијих учитеља; учитељска школа Сомборска изгубила је свог ревносног учитеља вртарства и пчеларства; књижевност наша изгубила је једног свог прилежног и плодовитог раденика, а „Школски Лист“ свог вредног и искреног сураденика а за неко време бившег му уредника Стевана Кољовића учитеља IV. разреда србске средсредње мушке школе Сомборске.

Покојни Стеван Кољовић рођен је 1. Марта 1857. у Сомбору. Отац му је био ђакон а после парох Сомборски Јован Кољовић а мати Катарина рођена Петровићева ћерка покојног пароха Мартоношког Петра Петровића.

Детињство је провео Стеван Кољовић у дому родитељском а учио се најпре у основној школи а затим у гимназији Сомборској где је IV. гимназијски разред редовно а пети приватно изучио. Србску учитељску школу полазио је најприлежније 1873/4., 1874/5. и 1875/6. године и свршио ју је са отличним успехом.

Као млад отлично способљен учитељ одмах је био изабран за учитеља средсредње школе Сомборске, које је звање са великом вољом и ревношћу 18 година одправљао.

Покојник је првих година својега учитељевања о феријама школским путовао по србским и страним земљама сабирајући знања

и искуства. Он је пропутовао Далмацију, Дубровник, Боку Которску, Црну Гору и видео Рјеку, Тријест и Венецију.

Покрај својих званичних дужности учио је он неуморно и сабирао себи знања особито из пољопривредне струке. Он се врло радо бавио са вртарством и пчеларством и писао је много у тој струци у разним повременим листовима а особито у „Домаћем Листу“, кога је он уређивао. Сачинио је и више књига за поуку у вртарству, а као способан практичан вртар и пчелар обучавао је до смрти приправнике и приправнице у практичном вртарству и пчеларству с редком вештином, тако да ће се губитак у овој струци после њега у учитељској школи дуго осећати.

Знајући добро мађарски, писао је и прерађивао књижице школске за учење мађарског језика у србским народним школама, и његов мађарски буквар за србске школе у Угарској врло је валаана школска књига. — Неколико година замењивао је и предавање мађарског језика у учитељској школи Сомборској са најбољим успехом.

Радећи дању ноћу за благо народа свога, он је и осим „Домаћег Листа“, који је постао омиљен многим србским кућама и породицама, — радио и на другим листовима особито у „Школском Листу“, којег је бројеве 8—12. од прошле године он добровољно уређивао; врло је много радио у „Српском Гласнику“, а када су пријатељи и поштоватељи Н. Ђ. Вукићевића приредили четрдесетогодишњу прославу његовога учитељског и књижевног рада, Стеван Коњовић је делатно учествовао у одбору за ту прославу и при прослави самој, а по том је он уредио „Споменицу“ ове прославе на свршетку 1893. године.

Неуморно радећи за школу и за књигу србску, учећи себе, да би могао учити друге, истрошио је овај честити муж своју снагу и од више година боловао, те је о феријама тражио лека најпре у Бечу и у разним купкама а прошле године у Липику, — али слабост је његова све већма напредовала и он у Новембру 1893. мораде лећи у кревет, из кога се није више предигао. Најпре је осећао страховиту бољу у грудним костима, која се од пролећа променула у сушицу, којој је и подлегао.

Смрти је слободно у очи гледао, и са хришћанском оданошћу очекивао ју је; на неколико дана пред смрт исповедио се и причестио, сам је себи посмртни лист диктирао, и наредбу учинио да се просто пристojно и без сваке помпе сахрани, и тако после дугог боловања преселио се овај редки и честити учитељ у вечност ноћу

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.imeju 2. и 3. Августа о. г. а сарађен је 4. Августа после подне уз пратњу свију свештеника, овде налазећих се професора, учитеља и многобројног народа на св. Успенском гробљу Сомборском. На гробу се опростио с покојником негдашњи ученик а после колега његов г. Велимир Чонић учитељ III. разреда средсредње мушке школе Сомборске.

Покојник је оставио иза себе неутешну удовицу Јелену рођену Гргурову и мило јединче своје „Добрилу“.

Отличителне црте карактера покојнога Стевана Коњовића биле су: тежња за усавршавањем у наукама, савестност и ревност у вршењу званичних дужности; љубав к своме јединчету и свом сродству; и поштовање заслуга старијих људи, особито оних који су се трудили као учитељи око његовога образовања за време младости његове.

Нека је слава и вечна успомена честитом учитељу и вредном раднику на пољу књижевства србског Стевану Коњовићу! Бог нека му достојно награди његове труде у блаженој вечности! Слава му и „Вјечнаја памјат“.

В.

ПОЗДРАВИ

приликом четрдесетогодишње прославе Н. Ђ. Вукићевића
дана 17. (29.) октобра 1893. године.

(Наставак.)

183. (II.)

Вел. Бечкерек, 16. Окт. 1893.

Високоблагородни Господине,

Уважени слављениче,

Предраги учитељу!

И ако не могу данас, да сам лично саучесник прослави Вашег четрдесетогодишњег узвишеног Вам рада, то ипак не могу а да Вам не саопћим своје осећаје, које ми баш овом приликом надимају моје груди.

Предраги учитељу мој! Ваш неуморни труд око васпитања подмлатка народног учитељства — тих пионера народне нам просвете, није остао без успеха. Толики ученици расејани по целој Српству оплемењени Вашом жарком љубављу према милој нам народности српској и светој вери православној, данас су учитељи народног подмлатка, који, оплемењујући невина срца млађане Српчаци просветом народном, не заборављају наук и мудри савет свога старог

учитеља, него служећи се њима у раду своје неуморно се труде, да народу своје приуготове достојне потомке неумрлих нам прађедова.

Вашим неуморним трудом је баш за ових четрдесет година народна просвета знатно унапред коракнула и до овог угледног степена се уздигла, за што Вам је Српство вечито благодарно, а и Ваши толики ученици — сада народни учитељи — увек ће се са највећом захвалношћу сећати свога предрагог учитеља, који их је живом речју соколио, да буду истрајни у своје раду имајући свагда пред очима срећу и благостање свога народа. Па и ја, као ученик Ваш, данас приликом свечане прославе четрдесетогодишњице Вашег учитељског и књижевничког рада, молим Вас, да примите моју највећу благодарност и уверење особитог поштовања уз жељу да још много година поживите на радост толиких Вам ученика.

Остајем са особитим поштовањем Ваш захвални ученик

Богдан Свирчевих, учитељ.

184. (П.)

Срп. Пардањ, 16. Окт. 1893.

Високоучени, Високоблагородни Господине,

Премили отче учитељу!

Читајући недавно у новинама да је настало дне 17/29. Октобра т. г. четрдесет година Вашег неуморног рада на пољу просвете и бољитка милог нам народа српског, — те ми сузе радоснице полетише, а нека ми унутарња милина душу и срце обузе; — те једва дочеках дан, — да свом премилом наставнику приликом четрдесетогодишњице његове најтоплије жеље скромне душе своје, овим изрази дадем. Но перо ми је слабо а и мисао мисао стиже, од одушевљења и радости, те се скромно, тихо Богу молим, да Вам Свемогући Бог милостиво подари: још дуг живот, срећу, здравље, радост, мир, задовољство и сва добра; такође и Вашој мени одлично поштованој породици. Дао Бог да дочекате најдубљу старост у здрављу и телесно-душевној крепости до последњег конца живота, да би још дуго и дуго на пољу просвете делати могли; из дубине душе кличем Вам: живили на многаја љета!

Ваш захвални ученик

Лаврент. Хавел Михајловић, учитељ.

185. (К.)

Немет, 16. окт. 1893.

Високоблагородни Господине!

Суделујући у духу к прослави четрдесетогодишњице Вашег просветног рада на унапређењу новије српске школе — као нека-

данњи Ваш благодарни ученик, из дубљине душе поздрављам Вам ово ретко славље! Желећи да у кругу Ваше благор. породице и педесетогодишњицу Вашег просветног рада дочекате, Вами на славу а Српству на духовно унапређење његово! Живели!

С особитим високопоштовањем

С. Поповић, учитељ.

186. (Т.)

Помаз.

Највећем своме учитељу, педагогу великану нашем, кличем на данашњу славу: живио!

Благодарни ђак

Плавшић учитељ.

(Наставиће се).

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Архијерејски Школски Одбор држао је своју седницу 8/20. Августа ове године у Карловцима под председавањем Његове Светости Патријарха Србског Георгија. У овој седници прочитан је извештај заменика главн. школског референта о прегледању школа србских у истој дијецези ове 1893/4. школске године, који је узет на знање и учињене су и нововљене нуждне наредбе за унапређење школа. — Из извештаја овога наводимо, да је у венац србских вероисповедних школа ове године примљена србека школа у Белом Брду, која је од в. земаљске владе Хрватске по заузимању Његове Светости Патријарха Србског повраћена у круг србских автономних школа. Школа ће се ова разширити са другом учитељском снагом, а ових дана довршиће се ново школско здање у Белом Брду, које подиже о свом трошку Свети Патријарх Србски Георгије. Здање је ово на најлепшем месту у Белом Брду баш до цркве. У њему ће бити две школске дворане и два стана за учитеље. У поменутој седници А. Школ. Одбора расправљено је до 30 разних предмета, међу осталима осуђени су Земунски учитеља Алекса Лазић и Милош Грујић на основу спроведене истраге и доказаних тешких преступа својих на губитак места учитељског.

Српкиње на вишим педагошким заводима. Са радошћу дознајемо, да су Српкиње, које по свршетку учитељске школе Сомборске на Бечком и Пештанском Педагогуму науке продужише, прошле 1893/4. године врло добар и отличан успех у наукама показале и благоволење својих предпостављених наставника заслужиле; тако је госпођица Анђелија Сандићева ћерка заслуженога професора велике гимназије Новосадске Александра Сандића, на Бечком Педагогуму спремајући се за учитељицу грађанских и средњих школа врло добар и отличан успех показала. Исто тако је и госпођица Вјера Петровићева ћерка покојног Мите Петровићева негдашњег славног професора србске учитељске школе Сомборске на Пештанском женском вишем Педагогуму о државном трошку први разред грађанске учитељске школе најприлежније полазила и из математичне, природословне и педагогијске струке у истом разреду отличан успех показала. Ове две отличне ученице служе на дику и

понос србекој учитељској школи, у којој су оне оспособљење за учитељство у народним школама добиле. Ове године, како чујемо, у Пештански виши женски Педагогум примљена је још једна свршена отлична приправница Сомборска госпођица Исидора Секулићева из Земунa. Надамо се да ће и она образ осветлати пред страним светом србекој учитељској школи Сомборској.

Мушка учитељска школа у Пакрацу. Успостављена мушка учитељска школа србска у Пакрацу отвориће се свечано на Малу Госпојину ове године. За професоре изабрани су: Јован Ђурић досадашњи учитељ природних наука на вишој народној школи у Новој Градишци и Никола Манојловић свештеник из Мељана у Пакрачкој дијецези.

Школска заклада Кузмана Папулића у Иригу. У убавом србеком месту Иригу, где су негда гласовите и знатне вероисповедне србске школе по невољи покомунале, — под рукавањем православне србске црквене общине постоји заклада за подизање и издржавање православне србске женске школе. Ова заклада има главницу од 22.451 фор. и 89 нов. — Архидијецезални Школски Одбор позвао је још прошле године црквену общину у Иригу, да изјави какву би школу она желила из прихода ове закладе установити, и колику би суму годишње могла на издржавање те школе из горње закладе трошити. Речена община недавно одговорила је, да се за ову школску годину још не може никаква школа установити, пошто најпре треба, да се закладна кућа оправи и за школске потребе удеси.

Избор учитеља. За учитеља у Ади изабран је г. Павао Терзић оспособљени срб. нар. учитељ и бивши отлични ученик грађанске учитељске школе у Будапешти. — За учитеља у Сегедину изабран је г. Стеван Коларић учитељ Кумански. — За учитеља у Мостару изабран је Војислав Борић, а за учитељицу у истом месту његова супруга гђа Марија Борићка рођ. Хенелова. — За учитеља у Модричу у Босни изабран је свршени приправник Душан Гуцуња. — За учитеља у Столцу у Херцеговини позван је Крета Малеташки свршени приправник. — За учитеља у Петрињи изабран је Милорад Борђошки, а за учитеља у Силбашу изабран је Лазар Борђошки бивши учитељ и управитељ школеки у Долњој Тузли. — За учитеља у Опаву пристављен је свршени приправник Ђорђе Стејић; за заменице учитељске у Земуну пристављене су гђе Иванка Стојковићева и Зорка Јанковићева. — За учитеља у Сенти изабран је Емилијан Пилић оспособљени учитељ.

Наименовања учитељска. Од високе краљевске Хрватске земаљске владе у Загребу именовани су за учитеље на комуналним школама: Петар Вукан бивши учитељ у Беочину за правог учитеља у Малој Ремети. — Душан Глумац намесни учитељ у Ривици за привременог учитеља у истом месту. — Војислав Борић за привременог учитеља у Манђелосу. — Анка Радојчићева свршена учитељица за привремену учитељицу у Мартинцима. — Богољуб Бакаловић постављен је за учитеља у Прхову. — Марко Суботић досадашњи учитељ у Сасама премештен је за учитеља у Шиду. — Петар Вукадиновић привремени учитељ у Буковцу именован је сталног учитеља у истом месту. — Светозар Топаловић бивши учитељ у Чалми, премештен је за учитеља у Визићу. — Вукосава Шимићева за учитељицу у Ст. Пазову.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— У *Товаришеву* тражи се учитељ. Плата је 400 фор. и пристојан стан с пространом баштом. Молбенице се имају до 4. Септембра црквеној општини у Товаришево (Бачка) послати.

— У *Турском Бечеју* тражи се учитељ. Плата је 420 фор. 40 фор. награде за повторну школу, 25 фор. у име паушала, 4 јутра ораће земље, пристојан стан с баштом и огрева колко узтреба. Рок до последњег Августа.

— У новооснованој србској вероисповедној школи на пустари *Келебији* у Суботици, тражи се учитељ или учитељица. Плата је 360 фор. 20 фор. у име послуге и школских потреба и уживање засађених врта воћњака и винограда у износу од 3 јутра земље. Од учитеља се иште да покрај осталих дужности младеж у воћарству, виноградарству и пчеларству практично обучава.

У *Кечи* (Торонталска жупанија) тражи се учитељ. Плата је 200 ф. 25 кибли жита, 5 кибли кукуруза, 4 ланца земље и стан. Рок 29. Август.

— У *Шумберку* (*Zsomberek* у Барањи) упражњено је место учитеља с платом 340 ф. 6 хвати тврдих дрва за школеку и своју потребу, 1 $\frac{1}{3}$ ланца ораће земље и пристојан стан с баштом. Рок 4. Септембра.

— У *Бођани* селу жупаније Бачке тражи се србски вероисповедни учитељ с платом 300 фор. уз стан, врт и огрев. Рок 1. Септембер.

— У *Старом Араду* тражи се учитељ. Плата је 500 фор. и 150 фор. станарине, 5 љнаца ораће земље 4 хвата дрва за своју потребу и приходи од укопа где позван буде и од завештања. Рок 7. Септембер.

— У *Србској Кларији*, упражњено је учитељско место I. и II. разреда с платом 350 фор. 3 $\frac{1}{2}$ ланца ораће земље, пристојан стан с баштом и сламе за огрев колико треба. Рок 31. Августа.

— У *Подворњу* код Вршца тражи се учитељ. Плата је 300 фор. и стан с баштом. Рок 31. Август.

— У жупанији Сремској, и то то у Румском котару траже се учитељи православне вере и црквенога појца у *Петровцима* с платом 400 фор. стан и огрев; У *Буђановцима* с платом 400 фор. стан и огрев и 60 фор. награде за појање; У *Сибачу* с платом 400 фор. стан и огрев; У *Илочком Котару* траже се учитељи православне вере и црквени појци; У *Винцули* с платом 400 фор. стан и огрев; Молбенице на сва ова места имају се до 3/15. Септембра преко дотичне котарске власти в. кр. земаљској влади у Загребу поднети; У *Шиду* тражи се равнајући учитељ с платом 500 фор. станарином и огревом.

— У комуналној србској школи у *Делиблату* тражи се учитељ. Плата је 400 фор. и стан или станарина. Молбенице се на мађарском језику имају поднети управном Одбору жупаније Темишварске.

— У *Куманима* на србском вероисповедном забавишту тражи се забавиља с платом 360 фор. и петогодишњим доплатцима; у име стана и огрева 99 фор. Рок пријаве 25. Август.

У Манастиру *Житомишлићу* близу Мостара тражи се за учитеља Сомборски приправник, који има леп глас и уме појати. Он ће имати у манастиру цело издржавање и плату годишњу од 300 фор. Молитељи нека се обратe непосредно на високопреч. г. архимандрита Симеона Теодоровића у Житомишлићу.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

У србској учитељској школи Сомборској започеће се школека 1894/5. година 1. Септембра. Тога и следећа два дана уписиваће се ученици, а настава ће се започети 5. Септембра. У смислу наредбе Високосл. Школског Савета течај школски траје четири године.

У учитељску школу примају се:

а) за приправнике младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнаесту годину навршили и четврти гимназијални, четврти реални или четврти разред грађанске школе бар с довољним успехом свршили.

б) за приправнице примају се српкиње православне вере, које су четрнајсту годину живота навршиле и IV. разред србске више девојачке школе с добрим успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и други имају пријамни испит из славенског читања, молитава, из рачуна и малог црквеног појања овде с добрим успехом положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи србски језик, полажу још пријамни испит из срб. језика, а они који немају оцену из мађарског језика, показати имају да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора, да ће их за време бављења њиховог у овом заводу издржавати, на којој изјави мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични доиста у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама, са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 15. Августа 1894.

Н. Ћ. Вукићевић,

србске учитељске школе Сомборске управитељ

Да би могао лист овај и даље до краја године излазити, позивају се сви дужници, који до сада платили нису за прошле године, да то што скорије учине. Исто тако умољавају се и она господа, која лист примају, а за ову годину нису нам још предплату послали, да то што скорије учине.

Администрација „Школскога Листа“.

Издаје и уређује: **НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.**

Штампарија Ф. БИТЕРМАНА у Сомбору.